
Povzetki/Abstracts

Janez Justint, Maja Zupančič in Mojca Rožman

Učinek izboljšave besedila v učbenikih geografije na dosežke pri preizkusu znanja: primerjava visoko in nizko uspešnih učencev pri predmetu

V kvaziekperimentalni raziskavi smo preverjali učinek izboljšave štirih vsebinsko zaokroženih besedil, vzetih iz štirih učbenikov geografije za deveti razred osnovne šole, na učni dosežek učencev. Na podlagi predhodno empirično podprte teze, da s posegi v štiri razsežnosti besedil (kohezivnost, premišljenost, vrzeli v besedilu in koherentnost) povečamo njihovo spoznavno učinkovitost, smo ugotavljali: (1) v kolikšni meri se razlike v dosežkih pri preizkusih znanja z ustrezno geografsko tematiko med devetošolci z nizkimi zaključnimi ocenami iz geografije v preteklem šolskem letu in devetošolci z visokimi ocenami zmanjšajo, če učenci z nizkimi ocenami berejo popravljena učbeniška besedila pred preizkusom, učenci z visokimi ocenami pa izvirne različice teh besedil, in (2) koliko z branjem popravljene različice besedila pridobi skupina učencev z nizkimi zaključnimi ocenami iz geografije, koliko pa skupina z visokimi ocenami. 170 učencev in učenk, razdeljenih v štiri skupine, je bralo besedila in po branju reševalo preizkus znanja, ki je zahteval razumevanje. Načrt kvaziekperimenta je bil takšen, da je bila vsaka skupina hkrati poskusna in nadzorna skupina. Učenci z nizkimi ocenami (2 in 3) so po branju popravljenih besedil v povprečju dosegli primerljive ravni znanja s tistimi, ki so jih pridobili učenci z odlično oceno po branju izvirnega besedila. Z branjem popravljene različice besedila so tako devetošolci z nizkimi zaključnimi ocenami iz geografije v osmem razredu kot tudi njihovi vrstniki z

odličnimi ocenami pridobili značilno več znanja o vseh štirih obravnavanih temah kot z branjem izvirne različice učbeniškega besedila. Učinki branja popravljenih besedil pa so bili v obeh skupinah učencev zmerno veliki ali veliki. Postopek izboljšave učbeniškega besedila, uporabljen v raziskavi, je mogoče v poenostavljeni različici uporabiti tako za ocenjevanje kot za razvoj različnih učbenikov.

Ključne besede: osmošolci, učbenik, izboljšava besedila, kvazieksperiment, razumevanje

The effect of text revision in geography textbooks on test achievement: A comparison of high- and low achieving students in the subject

In a quasi-experimental study, we examined the effect of a revision of four textual fragments taken from four textbooks of geography (9th grade of basic elementary school) on students' learning achievement. As we previously provided empirical support to the hypothesis that an intervention in four dimensions of the fragments (cohesion, considerateness, textual gaps, and coherence) improves their cognitive effectiveness, we further investigated: (1) to which extent do the differences between test results of nine-graders who previously obtained low final grades in geography and those with high grades decrease when the low-achievers read revised versions of the textbook fragments and the high-achievers read the original fragments, and (2) how much do the low- and high-achieving groups improve in understanding of the relevant geography topics when reading the revised fragments as compared to the original ones. 170 nine-graders divided in four groups read the original and revised versions of the four texts. Their comprehension was then measured using tests of knowledge. The design of the study enabled each group of the students to function both as a control and an experimental group. The low-achievers (graded *sufficient* or *good* in the previous school year) who read the revised versions of the text improved their test results to the level of high-achievers (graded *excellent*) who read the original text fragments. Reading the linguistically revised textbook fragments both the previously low- and high-achieving group in geography significantly improved their understanding of the respective textbook topics as compared to reading the original fragments. Exposure to the revised texts led to moderate or large improvements in understanding for both groups. The technique and procedures of text improvement employed in this study could, with some adjustments, be transformed into a tool for a large-scale evaluation and development of school textbooks.

Key words: eighth-graders, school textbook, text improvement, quasi-experiment, comprehension.

Marija Javornik Krečič, Tina Rutar Leban in Polona Kelava

Značilnosti pouka v srednjih strokovnih in poklicnih šolah z vidika učiteljev in dijakov

V prispevku predstavljamo del rezultatov evalvacijske študije o profesionalnem razvoju pedagoških delavcev na področju strokovnega in poklicnega izobraževanja, ki kažejo na didaktično-metodične značilnosti pouka v tem segmentu izobraževalnega sistema. Osredotočamo se na ravnanje učitelja pri obravnavi nove učne vsebine in jo analiziramo glede na spol, smer izobrazbe, delovno mesto in trajanje zaposlitve v vzgoji in izobraževanju. Na osnovi predhodnih raziskav, kjer se je pokazalo, da dogajanje pri pouku drugače presojuje učitelji in učenci, smo značilnosti pouka, kot so jih ocenili učitelji, primerjali z ocenami njihovih dijakov. Rezultati raziskave, v kateri je sodelovalo 1822 učiteljev, dokazujejo, da je pomembno ne le učitelje seznanjati z novimi metodami in oblikami pouka ter spretnostmi, temveč nameniti več sistematične skrbi krepitvi njihovega profesionalnega razvoja. Le učitelj kritični profesionallec bo namreč omogočal uveljavljanje kognitivno-konstruktivističnega modela pouka na področju srednjega strokovnega in poklicnega izobraževanja.

Ključne besede: strokovno in poklicno izobraževanje, aktivnost učencev, kognitivno-konstruktivistični pouk, procesna orientiranost

The features of teaching in upper secondary vocational education and training from the perspective of teachers and students

The paper presents a part of the results of the Evaluation study on the professional development of teachers in the field of vocational education and training in Slovenia. It emphasizes the didactic and methodical characteristics of teaching in this field of education. What is more, it is focused on teachers' conduct in presenting new contents in class. The data was analysed and compared according to teachers' gender, education, work position and length of service in education. The features of the lessons evaluated by teachers were compared to those evaluated by students. The comparison was based on previous research, which showed different school lessons perception by teachers on one side and students on the other. The results of the study which surveyed 1,822 teachers show that it is important not only to familiarise teachers with new methods and forms of teaching, but also to emphasise a more systematic approach to teachers'